

Výklad staré rosikruciánské průpovědi „Kdo správně chápe...“

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Berlín, 12. února 1908

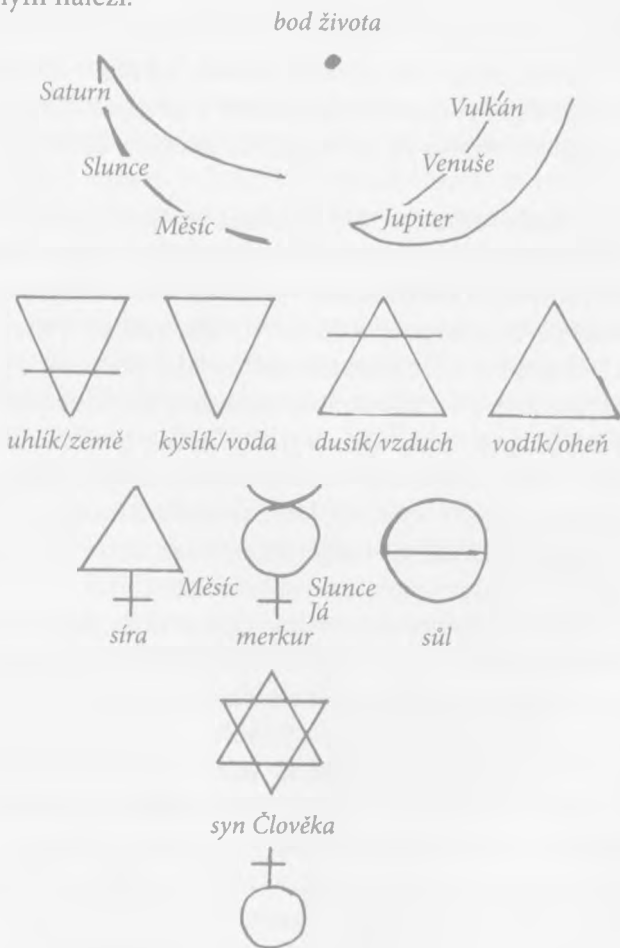
*Kdo správně chápe tato znamení,
ví, jak z jednoho další pramení.
Vše se nejprv skrývá v počtu čtverém,
z té čtvernosti živlů v světě celém
tři principy pak vycházejí,
jež dvě pohlaví vyvádějí:
mužské, ženské - tedy Slunce, Lunu,
jejichž Synu na císařském trůnu
nic na tomto světě rovno není,
předčí všechny říše zdejších zemí.*

[...] Poslední dva verše této sloky potvrzují, že člověk předčí všechny ostatní říše. Každá z těchto říší má specifické, charakteristické vlastnosti, jako například tvrdost nebo ohebnost, pohyb, pach, chuť atd.

Ale každý vývoj nějaké říše nebo druhu, ať už je to nerost, rostlina nebo zvíře, je jednostranný a specializovaný. V člověku se ovšem všechny tyto zvláštnosti spojily v harmonický celek, takže každá vlastnost nebo charakteristika nějaké jiné bytosti je v něm zahrnuta.

Není žádným důkazem proti tomuto tvrzení, řekneme-li, že některé smysly jiných bytostí jsou ostřejší, jako například zrak orla nebo čich psa. Čichový orgán psa a sítnice v oku orla jsou jednostranné, specializované orgány. Jelikož jsou však v člověku všechny smysly sjednocené, musely být některé z nich, které se u jiných druhů bytostí dále vyvíjely, naladěny níže, aby zapadaly do harmonického celku, jaký představuje člověk.

Ať už se mimo nás v nějaké říši nachází cokoli a ať už se něco kolem nás nachází na jakémkoli stupni, prošli jsme podobnými evolučními fázemi a získali jsme tak dokonalý organismus, který nám nyní náleží.

Začali jsme jako zárodečný bod života (obrazec 1) a z tohoto bodu jsme si začali budovat nástroje (obrazec 2), které byly v průběhu mnoha inkarnací stále složitější. Naší Zemi, na které v současnosti žijeme, předcházela období Saturnu, Slunce a Měsíce, kde

jsme si budovali stále dokonalejší nástroje, což je naznačeno rozbíhajícími se čarami, vycházejícími z obrazce 2. Vybuodovali jsme si fyzické tělo, životní tělo a tělo žádostí, až nakonec, v polovině atlantské rasy, byly tyto nástroje natolik dokonalé, že se v nich mohlo zabydlet Já a mohlo začít skrže tato jednotlivá těla pracovat. To je v našem okultním písmu naznačeno bodem (obrazec 3), který se nachází mezi dvěma čarami vycházejícími z obrazce 2; tím se má ukázat, že sem vstoupilo Já, jakmile těla dosáhla určitého bodu ve vývoji. Od tohoto bodu (obrazec 3) se Já začíná vyvíjet, a to tím, že tato těla proměňuje v duši. Tato vývojová linie je znázorněna zvolna se zvětšujícím prostorem mezi čarami vycházejícími z obrazce 3. Těla vyvinutá jako první jsou postupně stravována a zůstává jen duševní esence. Všimneme si, že monáda začíná jako matematický bod. Na začátku vývoje jsou v ní všechny možnosti latentně přítomné; během pokračující evoluce, když se statická síla promění v kinetickou energii, v dynamickou sílu - což je naznačeno prostorem mezi čarami vycházejícími z obrazce 2, když tento bod na okultním nápisu dosáhne dostatečného rozepnutí, se však slabá a bezmocná monáda stane samostatným božským tvůrcem.

K tomu, aby byly vytvořeny příslušné podmínky pro vývoj monády v člověka, v boha, jsou nutné živly. Živly jako takové ovšem patří k systému naší Země (který zahrnuje jednotlivé stavy, nazývané Saturn, Slunce, Měsíc atd.); v jiných systémech existují jiné podmínky. Tyto živly jsou symbolicky naznačeny na dalším řádku našeho okultního nápisu. První je „země“; nejen nerostná země, ale v okultním smyslu je země všechno, co je pevné, železo, olovo, lidské, zvířecí a rostlinné tělo. Tento živel je nejlépe představován uhlíkem, který se nachází ve složení všech těl ve všech říších. V nejjistší formě nacházíme uhlík v uhlí a v diamantu.

Učí se, že člověk žil na Zemi, dříve než existovala některá z ostatních říší, v době, kdy tu ještě nebyly rostliny, aby rozpouštěly uhlík lidského těla. A protože víme, že člověk nemůže existovat bez životadárného kyslíku, zdá se, jako by v tom byl rozpor. V oné době tu však nebyla atmosféra, jak je na Zemi dnes; člověk se pohyboval takřkajíc v moři vzdouvajícího se života, neboť kyslík byl tenkrát tekutý, jak je naznačeno druhým symbolem, „vodou“. Kdyby existoval jen živel země, lidské tělo by ztvrdlo a nemohlo by se dále vyvíjet. Jakmile však do jeho těla tlakem zvenčí vstoupil druhý živel, voda, tehdy byl možný pokrok.

Jako název „země“ označuje všechno, co je v pevném stavu, tak je „voda“ okultním názvem pro všechno tekuté. Například krev je v okultismu vodou. A když tenkrát žil člověk ve vodní atmosféře, byla jeho krev studená, jako je krev obojživelníků. Voda života, tedy tekutý kyslík, byla přijímána osmózou. Tenkrát probíhal stejný proces příjmu kyslíku jako dnes, jenom s tím rozdílem, že náš kyslík k nám proudí prostřednictvím rostlin, které ho vydechují. Tento kyslík chrání naše tělo, aby neztvrdlo v důsledku přílišného nahromadění uhlíku. Spojuje se s nadbytečným uhlíkem v našem těle, odnáší ho ven a přináší ho rostlině jako kysličník uhličitý. A uhlík pak buduje rostlinné tělo, zatímco vyčištěný kyslík je nám opět dodáván, aby chránil naše tělo před krystalizací. Uhlík proto odpovídá pevnému fyzickému tělu a voda (kyslík) tekutému éter- němu neboli životnímu tělu.

Kdyby tady ovšem byly jen tyto dva živly, země a voda, život by plynul příliš rychle. Zestárli bychom, aniž bychom měli čas být mladí. Kyslík, který nám dává sílu, bychom pomocí životního těla přijímali v takových množstvích, že by organismus příliš rychle stravoval. Životní tělo totiž neustále bojuje proti smrti fyzického těla; stále je zaměstnáno

budováním, a ve své starosti o zachování pevného těla by zašlo příliš daleko, kdyby ho nic nebrzdilo. Tento brzdící vliv nalézáme ve třetím živlu, ve vzduchu, který se mysticky nazývá „azot“ a který ve svém působení odpovídá tělu žádostí, jež také pracuje proti úsilí životního těla.

Kdyby tu byla jen země a voda, nemohlo by existovat žádné vědomí. Avšak válka mezi živlem vody a vzduchu, mezi tělem žádostí a životním tělem, mezi dusíkem a těmi druhými chemickými prvky, kyslíkem a uhlíkem, tento boj mezi živly a prvky je příčinou vědomí. Ničení nervových buněk a buněčné tkáně vytváří teplo a uvádí tak v činnost čtvrtý živel, živel ohně.

Kdyby existovaly jen tři živly, nikdy by se lidské tělo nemohlo stát nositelem Já. Já totiž zatím nemůže působit bezprostředně ve vzduchu; může zatím sestoupit jen k ohni. Proto muselo být fyzické tělo vyvinuto až do bodu, kdy se mohlo stát samostatným zdrojem tepla, kdy mohlo mít v teplé krvi zvláštní nástroj, odděleno a odloučeno ode všech ostatních bytostí. To bylo možné teprve prostřednictvím čtvrtého živlu, živlu ohně. Spojení ohně s Já je znázorněno v následujícím řádku okultního nápisu, který máme před sebou, a je symbolizováno trojúhelníkem s křížkem: Toto je značka síry nebo fosforu, který umožňuje myšlenky ve fyzickém těle, protože je obsažen v mozku a v nervových centrech. Následující symbol \$ sestává ze tří částí. Připomíná nám vzdálenou minulost, kdy se odehrály události, které umožnily toto spojení Já s jeho těly. Těmito třemi částmi jsou: kruh o jako symbol Slunce; půlkruh C jako symbol Měsíce; a křížek + jako symbol Země. Kdyby Slunce, Měsíc a Země zůstaly spojené, takovýto symbol by neexistoval. Když se ale to, co bylo původně jedním planetárním tělesem, oddělilo - Slunce od Země a Měsíce, a později Měsíc od Země - byly tyto děje vtěleny v tento symbol, který se nazývá „merkur“, neboť tento tekutý kov nejlépe představuje poměry (stavy), které umožňovaly toto oddělení. Merkur je také symbolem rozumu, poněvadž jen výše zmíněné oddělení Slunce od Země a pozdější oddělení Měsíce od Země mohlo přivodit prostředí, které bylo nutné, aby se mohl vyvinout rozum, aby se mohlo vyvinout Já.

Poslední značkou na tomto řádku okultního nápisu je kruh s průměrem: ©. Alchymisticky je to symbol „soli“. Představuje oddělení životního těla od těla fyzického. Během měsíčního období měly tyto dva lidské články, tyto dva nástroje ducha, stejnou hutnost (obrazec 4) jako nasycený roztok soli. Během zemského období však proběhl pochod podobný vydělení krystalů v solném roztoku; jedna část složeného těla zhrubla, zhutnila se, druhá část se zjemnila a ztekutila. Tento symbol tedy ukazuje krystalizaci fyzického těla v éterném neboli životním těle.

Následující symbol & ukazuje dvě polární síly, negativní a pozitivní, mužskou a ženskou atd., a poslední symbol Ó představuje lidské Já, které všechna ostatní stvoření přesahuje. Později o těchto znacích uslyšíme více.

Když se taková okultní symbolická tabulka, jako je tato, použije k meditaci, a když se přitom správně a s porozuměním vysloví verše, které jsou pod ní uvedeny, pak je to velká pomoc v okultním vývoji; rozvíjejí člověku „spirituální svaly“ a měli by je používat všichni žáci, kteří chtějí pokročit na stezce sebepoznání.

GA 266/1